

Editorial

Jaroslava Vydrová

Jaroslava Vydrová: Dvadsať rokov časopisu *Ostium*. In: *Ostium*, vol. 20, 2024, no. 1

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Dvadsať rokov časopisu *Ostium*

Prvým číslom tohtoročného *Ostia* náš časopis vstupuje už do dvadsiateho roku svojho vydávania. Je to úctyhodné číslo, za ktoré sme ako redakcia veľmi vďační – našim čitateľom, autorom, posudzovateľom, technickému správcovi stránky aj sebe navzájom. Za fungovanie *Ostia* vďačíme aj mnohým podporovateľom, ktorí nám každoročne prispievajú na chod nášho časopisu darom dvoch percent z daní. Dvadsať rokov mnohým z nás pripomína aj naše akademické začiatky – odhodlanie, ideály, vytrvalosť – azda to nevyznieva sentimentálne. Desiatky vydaní, v ktorých si môžeme virtuálne listovať na našej stránke, nám to totiž živo pripomínajú.

Keď uvažujem nad *Ostiom*, prichádzajú mi na myseľ spontánne dve veci – *Ostium* je v mnohom netriviálne a nesamozrejmé.

Dnes sa zdá, že internetový priestor je tým „prirodzeným“ prostredím vydávania a vedeckej činnosti. Pred dvadsiatimi rokmi to však bolo celkom inak. Publikovanie na internete v akademickej sfére bolo raritné, ale aj priekopnícke. Bolo v tom veľa predsudkov na jednej strane, a odvahy a neistoty na druhej.

Ostium zároveň vznikalo v nezávislom prostredí, vydavateľom je dodnes občianske združenie. Tento fakt nie je triviálny. Hoci väčšina redakcie aj pôvodná iniciatíva je spojená s Trnavou, nezastrešuje nás inštitucionálne nijaká univerzita a v redakčnej rade sa stretávajú vysokoškolskí pedagógovia a vedeckí pracovníci z celého Slovenska. Nasledovať tento pocit nezávislosti bol pred dvadsiatimi rokmi zásadným rozhodnutím zakladateľov *Ostia*. Nezávislosť nesie so sebou aj výzvu, ako pracovať v tomto mode, ako udržať spontánnosť a entuziazmus na dlhší čas. Postupne pod vedením šéfredaktora Reginalda A. Slavkovského sa časopis inštitucionalizoval vnútorne, aby túto tvorivú aktivitu udržiaval pri živote. Toto rozhodnutie v neposlednom rade so sebou prinieslo aj ochotu individuálne podporiť časopis rôznymi druhmi činností, ktoré sú nezištné, vznikajú popri množstve pracovných povinností našich spolupracovníkov, sú akademicky neviditeľné, ale pre *Ostium* boli od začiatku nevyhnutné.

Čas a okolnosti neboli vždy ideálne. Asi najväčším existenčným ohrozením, ktorý sa nám našťastie podarilo prekonať, bol kybernetický útok, keď sme prišli o pôvodnú stránku a niekoľkoročný obsah čísel, ktoré sme aj s pomocou dobrovoľníkov museli nanovo nahrávať. Rekonštruovanie archívu trvalo dlho, bolo to práčne aj demotivujúce – bola to čisto technická, mechanická práca, netvorili sme vtedy nijaký nový obsah v podobe nových čísel.

Prostredie, do ktorého *Ostium* patrí, teda oblasť humanitných a sociálnych vied, prešla počas posledných dvadsiatic rokov dynamickým vývojom a mnohými zmenami – dôležitosť zborníkov vystriedali príspevky v časopisoch, konferenčné zborníky nahrádzali kolektívne monografie, monografie dnes nahrádzajú indexované výstupy v anglickom jazyku. Tieto trendy majú povzbudzovať zvyšovanie kvality vedeckého výskumu a *Ostium* sa ich snaží vo svojom obsahu a vo vedeckých statiach s rozumom reflektovať. Narastá počet štúdií v anglickom, ale aj francúzskom jazyku, zostavujeme monotematické čísla, prizývame medzinárodne uznávaných autorov a posudzovateľov. Rada by som však vyzdvihla aj ďalšiu stránku – a pridanú hodnotu – nášho časopisu, ku ktorej patrí kultúra, publikácie v domácich jazykoch, recenzie, galérie umeleckých diel, reflexia tvorivého prostredia vedy a vzdelávania, do ktorého *Ostium* patrí. A v neposlednom rade sú to preklady klasických autorov aj tematicky aktuálnych štúdií – nielen zo svetových jazykov, ale aj z tých klasických.

Na jednej strane nie je teda samozrejmé, že *Ostium* je tu už dvadsať rokov. Na druhej strane prirástlo do našich akademických aj osobných životov už tak, že sa k nemu počas roka spontánne a pravidelne vraciame. Tento rok by sme vás však radi pozvali nielen k čítaniu štyroch čísel, ale aj k osobným stretnutiam a diskusiám, ktoré budeme organizovať v Malom Berlíne v Trnave, ku ktorým bude patriť aj Noc filozofie.